

Sensorveiledning

KLAR2100 – Klart språk, demokrati og rettssikkerhet V23

KLAR2100 gir 10 studiepoeng. Emnet har mappeeksamen med tre obligatoriske oppgaver: Én muntlig gruppeoppgave (Oblig 1) og to hjemmeoppgaver (Oblig 2 og 3). I vurderinga blir det benyttet gradert karakterskala A–F, med «[Fagspesifikke karakteromtalar nordisk](#)» som retningsgivende for karaktergivinga. Det er ikke gitt anvisninger om målform, men alle oppgavene er formulert parallelt på nynorsk og bokmål (se vedlegg). Studentene har fått muntlige tilbakemeldinger på Oblig 1 (som ble bestått av alle) og skriftlige tilbakemeldinger på Oblig 2, hvor et mindre antall levert inn et utkast nr. 2, de har også fått skriftlige tilbakemeldinger på dette.

I emnebeskrivelsen heter det at studentene etter fullført emne skal kunne:

1. kunne bruke teorier og begreper fra retorisk medborgerskapsteori og grunnleggende resepsjonsteori
2. kunne vurdere maktforholdene mellom myndigheter og borgere i myndighetstekster i et språklig, juridisk og samfunnsvitenskapelig perspektiv
3. ha grunnleggende ferdigheter i å skrive myndighetstekster som legger til rette for deltakelse og medborgerskap
4. kunne veilede kolleger og koordinere skriveverksteder med tanke på å skrive tekster som samtidig er klare og myndiggjør leseren.

Ad 1: Resepsjons-/Modelleserteori ble vektlagt i undervisninga, men vi valgte ikke å legge særskilt vekt på dette i de obligatoriske oppgavene.

Ad 2: Både i undervisning og pensum har det vært sterke innslag av grunnleggende samfunnsvitenskap og juss. Juristen J.C. F. Nordrum har hatt ansvar for ett av seminarene og H.P. Graver for et annet. Medisineren Erlend Hem har, som våren 22, hatt vellykket seminar om helsespråk – det var flere kapitler fra boka om helsespråk på pensum. Videre har vi hatt seminar om Klart språk og flerspråklighet med Ingvild Badwar Valen-Senstad, om «Hvordan klart lovspråk kan bidra til å skape retorisk handlekraft hos skoleverkets aktører?» med Cecilie Drougge Halstensgaard (Multiling) og «Hvordan språklovens og (den kommende) forvaltningslovens klarspråkparagrafer kan etterleves?» med Torunn Reksten fra Språkrådet. Vi har også vært på ekskursjon til NAV sentralt og hatt foredrag om en viktig endringsprosess innen ett tema på deres nettsider.

Ad 3: I flere av seminarene har vi gjennomført korte «tekstverksteder» med frivillig oppfølging/innsending etterpå av tekster i ulike sjangere. Ikke minst har læringsassistenten gjennomført frivillige tekstverksteder i forbindelse med ekstraundervisning 1 time per uke. Etter et innlegg på NRK Ytring om «Brevet NAV aldri sendte», kontaktet vi forfatteren og fikk tak i brevet som var utgangspunktet for ytringen og bearbeidet brevet i flere faser – og oversendte resultatet til våre kontakter i NAVs kommunikasjonsavdeling. Videre har studentene arbeidet med metodikk fra DigDir om endring av en kommunal verbal tekst til en nettløsning – her inngikk et møte med den ansvarlige innholdsdesigneren i Oslo kommunes digitaliseringsenhet Origo.

Ad 4: Særlig samarbeidet om den muntlige Oblig 1 ga trening i planlegging og formulering av tekster. De muntlige besvarelsene – rollespill på fingerte arbeidsplasser – ble så vellykte at vi arrangerte podkastinnspilling av dem i samarbeid med HF:Studio. Studentene har vært

oppmuntret til å kollokvare om de ulike oppgavene som har vært gitt, og læringsassistenttimene har gitt rom for veiledning og tilbakemelding.

Sensor skal i vurderinga av de to skriftlige oppgavene ta hensyn til at studentene har mottatt skriftlig veiledning på Oblig 2, men ikke Oblig 3. Utkast til begge oppgaver ble lagt fram for studentene til diskusjon og kommentar.

Vedlegg 1 (mest til orientering): De tre muntlige gruppeoppgavene (Oblig 1):

JLT

Muntlige kvalifiseringsoppgaver KLAR2100 V23

Tre grupper – tre undergrupper – tre minutter på hver student!

1. På deres arbeidsplass i det offentlige [konkretiser gjerne] har sjefen tatt opp hva den nye klarspråkparagrafen i Språkloven («§ 9. Klart språk Offentlege organ skal kommunisere på eit klart og korrekt språk som er tilpassa målgruppa.» skal bety for muntlig og skriftlig kommunikasjon innad og utad. Men det har oppstått uenighet omkring ambisjonsnivået. Én gruppe mener at det bare er en selvfølgelighet som uttrykkes i paragrafen og peker på at alle gjør så godt de kan, følger gjeldende rettskrivning og at arbeidspresset er såpass stort at det ikke blir tid til å «polere» språket slik at det skal «forstås av gud og hvermann». En annen gruppe mener at den første gruppens syn ikke bare er uambisiøst, men innebærer lovbrudd. Den tredje gruppa skal argumentere for at det går an å forene de to første standpunktene.

2. På deres arbeidsplass [konkretiser gjerne] har det oppstått uenighet om hvor alvorlig en skal ta kravet om universell utforming av IKT-løsninger. I Lov om endringer i likestillings- og diskrimineringsloven mv. (universell utforming av IKT-løsninger) heter det bl.a. «Offentlige og private virksomheter har plikt til universell utforming av hovedløsninger for informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) rettet mot eller stilt til rådighet for bruker, slik at virksomhetens alminnelige funksjoner kan benyttes av flest mulig, uavhengig av funksjonsnedsettelse.» Én gruppe argumenterer for at dette er svært viktig, og at «flest mulig» praktisk sett bør tolkes som «alle». En annen gruppe mener at nettopp formuleringen «flest mulig» gir åpning for å være pragmatisk: I en travel hverdag nytter det ikke å forlange teksting av fotos og videoer, lydutgave av tekstinformasjon osv., og disse understreker at «hovedløsninger» må tolkes som «den sentrale hjemmesiden». En tredje gruppe forsøker å veie de to første standpunktene opp mot hverandre.

3. I den offentlige institusjonen dere arbeider i [konkretiser gjerne] er det mange brukere som ikke behersker norsk skriftlig eller muntlig. Det har oppstått uenighet hos dere om hva dette bør innebærer for den digitale brukerkommunikasjonen deres. Den ene gruppen mener det er tilstrekkelig med en norsk og en engelsk nettside og tilsvarende standardbrev. "Med google translate o.l. bør brukere kunne ta seg fram." Den andre gruppen mener at insitusjonen må koste på seg å gjøre store tilpasninger ikke bare gjennom oversettelser, men også kulturelt sett, overfor brukere med annen språk- og kulturbakgrunn. En tredje gruppe forsøker å veie de to første standpunktene opp mot hverandre.

Første skriftlige obligatoriske oppgave/oppgåve, KLAR2100, V23

Nynorsk:

«Arbeidslinja» - og slagordet om at det skal «lønne seg å jobbe» - blir heftig diskutert i norsk offentlegheit for tida. 1. Gi ei kort framstilling (på ca 2-3000 teikn utan mellomrom) av argument for og mot bruk av dette slagordet, basert på innlegg presentert i undervisninga, debattinnlegg du sjølv finn fram til og framstillinga av debatten om velferdsstaten i pensumutdraga frå boka *Den norske velferdsstaten*. 2. Vurdér (med et omfang på 3-6000 teikn utan mellomrom) i kva grad NAV formidlar ei haldning til slagordet om at det «skal lønne seg å jobbe» på nettsida «[Kan bare jobbe noe på grunn av langvarig sykdom eller skade](#)» og foreslå *eventuelle* andre formuleringar som samsvarar med dine egne haldningar til spørsmålet. 3. Vurdér (med eit omfang på 3-6000 teikn utan mellomrom) i kva grad NAV realiserer klarspråk meint som at lesaren skal finne, forstå og kunne bruke informasjonen på denne nettsida.

Det skal presiserast kva for dato NAV-nettsida er lasta ned. Frå litteraturen i vårens pensum skal du vise til *Den norske velferdsstaten*. Du kan også referere til forelesingar, og det kan gjerne hentast inn referansar frå annan relevant faglitteratur, presseoppslag og aktuelle nettsider. Oppgåvesvaret leverast inn i word-format og skal samla ha eit omfang på mellom 10000 og 13000 teikn utan mellomrom – dette er absolutte omfangsgrenser. Litteraturliste kjem i tillegg.

Bokmål:

«Arbeidslinja» - og slagordet om at det skal «lønne seg å jobbe» - blir heftig diskutert i norsk offentlighet for tida. 1. Gi en kort framstilling (på ca 2-3000 tegn uten mellomrom) av argumenter for og mot bruk av dette slagordet, basert på innlegg presentert i undervisninga, debattinnlegg du selv finner fram til og framstillinga av debatten om velferdsstaten i pensumutdragene fra boka *Den norske velferdsstaten*. 2. Vurdér (med et omfang på 3-6000 tegn uten mellomrom) i hvilken grad NAV formidler en holdning til slagordet om at det «skal lønne seg å jobbe» på nettsiden «[Kan bare jobbe noe på grunn av langvarig sykdom eller skade](#)» og foreslå *eventuelle* andre formuleringer som samsvarer med dine egne holdninger til spørsmålet. 3. Vurdér (med et omfang på 3-6000 tegn uten mellomrom) i hvilken grad NAV realiserer klarspråk i betydningen at leseren skal finne, forstå og kunne bruke informasjonen på denne nettsiden.

Det skal presiseres hvilken dato NAV-nettsiden er lastet ned. Fra litteraturen i vårens pensum forventes henvisninger til *Den norske velferdsstaten*. Det kan også henvises til forelesninger, og det kan gjerne hentes inn referanser fra annen relevant faglitteratur, presseoppslag og aktuelle nettsider. Besvarelsen leveres inn i word-format og skal samlet, i tillegg til litteraturlista, ha et omfang på mellom 10000 og 13000 tegn uten mellomrom – dette er absolutte omfangsgrenser. Litteraturliste kommer i tillegg.

Andre skriftlige/skriftlege obligatoriske oppgave/oppgåve, KLAR2100, V22

Bokmål

Du kan velge mellom to oppgaver:

1. Drøft påstanden «Klarspråk sikrer rettssikkerheten for befolkningen». I drøftingen skal du dra nytte av faglitteratur fra pensum. Du kan også gjerne trekke inn stoff fra vårens undervisning samt annen litteratur. Omfang: 10-13000 tegn uten mellomrom. Litteraturliste kommer i tillegg.
2. Sivilrettsforvaltningen fikk hederlig omtale av juryen under utdelingen av Klarspråkprisen 2023. Gi en vurdering av nettstedet <https://www.sivilrett.no/> med hensyn på i hvilken grad nettstedet a) oppfyller Språklovens krav til klart språk, b) legger til rette for å ivareta aktuelle befolkningsgruppers rettssikkerhet. I oppgavesvaret skal du dra nytte av faglitteratur fra pensum. Du kan også gjerne trekke inn stoff fra vårens undervisning samt annen litteratur. Omfang: 10-13000 tegn uten mellomrom. Litteraturliste og ev. skjermdumper kommer i tillegg.

Nynorsk

Du kan velje mellom to oppgåver:

1. Drøft påstanden «Klarspråk sikrar rettstryggleiken for befolkninga». I drøftinga skal du dra nytte av faglitteratur frå pensum. Du kan også gjerne trekke inn stoff frå vårens undervisning samt annan litteratur. Omfang: 10-13000 teikn utan mellomrom. Litteraturliste kjem i tillegg.
2. Sivilrettsforvaltninga fekk heiderleg omtale av juryen under utdelinga av Klarspråkprisen 2023. Gje ei vurdering av nettstaden <https://www.sivilrett.no/> med omsyn på i kva grad nettstaden a) oppfyller Språklovas krav til klart språk, b) legg til rette for å ivareta aktuelle befolkningsgruppers rettstryggleik. I oppgåvesvaret skal du dra nytte av faglitteratur frå pensum. Du kan også gjerne trekke inn stoff frå vårens undervisning samt annan litteratur. Omfang: 10-13000 teikn utan mellomrom. Litteraturliste og ev. skjermdumpar kjem i tillegg.